

רואים משפט

אפריל 2011 | גיליון מס' 7

כתב עת מקצועי מבית גדעון פישר ושות'

מרכז עזריאלי, מגדל משולש, קומה 39, תל-אביב 67023
טל': 972-3-6913999 • פקס: 972-3-6913998
www.fisher-lawfirm.com • office@fisher-lawfirm.com

GIDEON FISHER & Co.

Law Offices and Notary

PARLEX INTERNATIONAL LAW GROUP

ד"ר אליהו וינוגרד:

העומס על השופטים ו"הסחבת" בבתי המשפט

קוראים וקוראות יקרים,

לרגל חג הפסח משרדנו גאה להציג את המהדור "רואים משפט", כתב עת שהפך למסורת, המאגד בתוכו תמצית מאמרים נבחרים פרי עטם של מיטב המשפטנים במשרדנו, בחלקם - מאמרים שראו אור בתקשורת הארצית והמקצועית.

רגעי סיפוק גדולים ישנם בחייו המקצועיים של משרד עורכי דין, במיוחד כאשר המשרד קוצר הישגים משפטיים וניצחון נות עבור לקוחותיו. לא אטעה אם אומר, כי במרוצת השנה החולפת ידע משרדנו הישגים כאלה, אך ההישג המשמעותי ביותר הוא כאשר אנו מצליחים לגרום לשינוי בסדר היום הציבורי או התברתי.

לא רבים יודעים, כי **העתיקה שמשרדנו הגיש לבג"צ** בנושא ההגנה על מלונות ים המלח (בג"צ 2640/06 התאחדות המלונות בים המלח נ' מדינת ישראל ואח') חוללה את השינוי הציבורי האדיר והעלתה לראש סדר היום את הדיון בנושא חשוב זה.

מדינת ישראל נמצאת ערב הכרעה גור-לית באשר לעתיד בתי המלון בים המלח בכלל ועתיד התיירות והתעסוקה באזור זה בפרט. ההחלטה באשר לחלופת הפתרון הראוי אשר תסיר את סכנת ההצפה המרחפת מעל בתי המלון נתונה להחלטת שר התיירות. אני קורא מעל במה זו לכבוד השר **סטס מיס'זניקוב** להמליץ לממשלה על חלופת קציר המלח. כל פתרון אחר עלול להמית אסון על התיירות ועל התעסוקה באזור ים המלח.

בהזדמנות זו ברצוני להביא לידיעתכם, כי **משרדנו נבחר לאחרונה לשמש כיועץ משפטי חיצוני של ועדת המכרזים הבין-משרדית של משרדי הממשלה**, בראשות משרד האוצר. מדובר במכרז אדיר מימדיים למינון, הקמה, תפעול, תחזוקה ומתן שירותי מרכז הדרכה במרכז הדרכה ארצי. תפקידנו לסייע לכך שמדינת ישראל תקבל את ההצעה הטובה ביותר לתקופת זיכיון של 25 שנה.

לסיום, אבקש לאחל לכל אחת ואחד מכם ולבני משפחותיכם חג פסח שמח וכשר.

גדעון פישר, עו"ד

גדעון פישר, עו"ד

ד"ר אליהו וינוגרד

המקרה הטראגי של התאבדות השופט ברעטר ז"ל העלה שוב לכותרות את נושא העומס המוטל על השופטים בכל הערכאות, ואת הנושא שנקרא בלשון התקשורת "הסחבת בבתי המשפט".

הא בהא-תליא, ולא בכדי כרכתי את שני הנושאים יחדיו.

במשך עשרות שנים לא ירד נושא העור-מס מעל סדר יומם של ראשי המערכת המשפטית ונשיאי בתי-המשפט, ובצדק, כי אכן הוא היה והנו בלתי נסבל, והגורם העיקרי לסחבת בבתי-המשפט.

ראשיתה של הבעיה הייתה ביחס הסלחני של שרי המשפטים הראשונים, אשר מרוב התפעמות מרוממות המערכת שהוקמה, לא דאגו במידה הראויה גם לצדדים התקציביים שהיו אמורים להחזיק את המערכת הזאת ברמה

הנדרשת מבחינת כוח אדם שיפוטי ואמצעים מינהליים הולמים. בסולם הענקת המשאבים על ידי האוצר ניצ-בה תמיד המערכת המשפטית אי-שם בתחתיתו. שרי המשפטים הראשוניים לא היו בין "הלוחמים" להקצאת תקציבים הולמים למערכת. כך הונצח מספר השופטים הבסיסי הנמוך, שלא עמד כבר אז ביחס הנכון לכמות העבודה שנדרשה מהם, כך גם המשאבים שנדרשו לכל מה שנלווה לשופטים: מבנים הולמים, שבהם די אולמות ולשכות, כוח עזר משפטי וכוח עזר מינהלי. התוספות שנוספו במהלך השנים לא סגרו את הפער הראשוניים, אלא רק ענו על "צורכי השעה", וכך הונצחו העומס המוטל על השופטים ומצבה הירוד של המערכת, לעומת מה שהיה צריך להיות מעמדה הראוי.

(המשך בעמ' 2)

שתי עורכות דין חדשות הצטרפו למשרדנו

עו"ד **רות כהן**, שעד לאחרונה עבדה ב**פקליטות מחוז תל-אביב**, מצטרפת למחלקת הליטיגציה. גיוס זה יסייע בידנו לעמוד במלוא המשימות, בזמינות ובמקצועיות, כפי שאנו חורטים על דגלינו, ובפרט כאשר לאחרונה קיבל משרדנו לקוחות רבים מחו"ל וזאת לאור המומחיות הבינלאומית הייחודית של המשרד, הן במסחרי והן בליטיגציה.

אנו שמחים לבשר, כי מגמת הצמיחה של משרדנו נמשכת כל העת ולאחרונה הצטרפו אל שורותינו שתי עורכות דין חדשות.

עו"ד **רחלי לוי**, עד לאחרונה שימשה כיועצת מקצועית לשר החינוך **גדעון סער** בתחומי חקיקה, ועדות שרים, כנסת וממשלה מצטרפת למחלקה המסחרית.

עוד בגיליון

- || העומס על השופטים ו"הסחבת" בבתי המשפט
- || על עיקולים והודעה למחזיק || תאגיד עירוני - תקציב עצמאי
- || מנהלים ובעלי מניות יכולים לנשום לרווחה, האומנם?!
- || חפיפה בזמני שידור הפרסומות - "הסדר כובל"?
- || התוכנית לביטול גיל הפרישה הקבוע בחוק בבריטניה
- || הקץ לניהול תיקים פליליים בתקשורת
- || משאב לאומי - בידיים פוליטיות? || הסכם גירושין או מלחמה
- || מבזקי משפט

ד"ר אליהו וינוגרד

שופט בדימוס ונשיא לשעבר של בית המשפט המחוזי בתל-אביב

העומס על השופטים ו"הסחבת" בבתי המשפט

(המשך מעמ' 1)

כך, למשל, אין מעקב הולם על התאימות בין מספר השופטים בכל אחד מבתי המשפט, למספר התיקים המוגשים אצלו. יש בתי משפט הכורעים תחת העומס, משום שמספר שופטיהם אינו תואם את כמות העבודה בהם, לעומת בתי משפט אחרים שלפי מספר התיקים המובא אליהם, מספר השופטים בהם מצוי ביתר.

בשעתו, כנשיא בית המשפט, הבאתי לפני נשיא בית המשפט העליון ומנהל בתי המשפט דאז מספרים עדכניים, על פי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, של כלל התיקים שהובאו לבתי המשפט המ- חוזיים באותה שנה, את מספר התיקים של כל אחד מחמשת בית המשפט המחוזיים דאז, ואת מספר השופטים שהיו בכל בית משפט. המספרים דיברו בעד עצמם. הם הצביעו באופן ברור על חלוקה לא נכונה של תקני השופטים לבתי המשפט השונים.

אני חוזר ומייעץ גם היום להנהלת בתי המשפט לערוך בדיקה דומה, על ידי מומחים לכך, שיפעילו את הפרמטרים השונים (יש תיקים קצרים ויש תיקים ארוכים וכו') ולבחון בעקבותיה האם מספר תקני השופטים בכל בית משפט הולם את המשימות המוטלות עליו, ולפי התוצאות לערוך תיקונים בהתאם.

לנשיאי בתי המשפט יש חלק חשוב ביכולת להקטנת העומס ומני- עת הסחבת בבתי המשפט שלהם. נשיא בית משפט, וכן סגניו, צריכים להיות שופטים שיש להם, בנוסף על סגולותיהם כשופטים, גם כישרון ניהולי. ניהול בית משפט שונה מכל מערכת אחרת בשרות המדינה שבה יש סמכות היררכית. ניהול בית משפט כולל פיקוח וניהול על שופטים שסמכות הנשיא עליהם מוגבלת מכוח החוק. אין על שופט מרות אלא מרותו של החוק. הסמכות היא אפוא אך ורק בעניינים המינהליים. במסגרת זו הנשיא קובע את התחומים בהם ידון שופט פלוני, מי הם השופטים שיהוו הרכבי ערעורים או פשעים חמורים, מי ידון בבקשות דחופות והמרצות פתיחה וכו'. הנשיא צריך להכיר את שופטיו ולחלק את הנ"ל בהתאמה לכישוריהם. הנשיא צריך גם לפקח על כך שהשופטים יתנו את פסקי הדין שלהם תוך הזמן שנקבע בח-

הפתרון אכן אינו פשוט: מינויו של כל שופט נוסף אינו דומה למי- נוי פקיד נוסף במשרד ממשלתי. מינוי שופט גורר אחריו, כאמור, בניית אולם נוסף, לשכה נוספת, ומינוי עוזר משפטי וכוח עזר מינהלי מתאימים. כמובן שכל אלו מתבטאים בסכומי כסף נכבדים מאוצר המדינה. צריך שיהיה ראש ממשלה בעל חזון ומעוף, ואיתו שר אוצר מבין, שידעו לתת את העדיפות המתקנת למערכת בתי המשפט, בשל חשיבותה העצומה לחוסנה של המדינה, ערכיה ותושביה.

אילו סיימתי כאן, הייתי חוטא לאמת. האמור לעיל הוא אכן האמת, אך לא כל האמת.

לעומס יש כמה אבות נוספים: ראשי המערכת המשפטית ובתוכם נשיאות בית המשפט העליון והנהלת בתי המשפט, לדורותיהן, הוועדה לבחירת שופטים, נשיאי בתי המשפט והשופטים עצמם. גם עורכי הדין תרמו לא מעט, והכל כפי שאפרט עתה.

היינו מצפים לראות את המערכת המשפטית, בצד המינהלי שלה, מתפקדת כאילו היא חברה גדולה, שלה חברות בנות, שבראש כל אחת מהן עומד מנכ"ל ולידו חבר עובדים.

בכל חברה כזו אמור להיות פיקוח עליון הדוק ויעיל, היורד עד לרמת ראשי מחלקות, כשכל רמת פיקוח יודעת מה מוטל עליה, וכי עליה לתת דו"ח פעילות ופיקוח למי שמעליה. בהתאם - ניתנות תשובות לבעיות שנוצרו, בצורה יעילה ובזמן אמת.

במערכת בתי המשפט עומדים בראשה שנים: נשיא בית המשפט העליון ומנהל בתי המשפט, כאשר ביניהם מצוי גם שר המשפטים. אין חלוקת עבודה ברורה בין השלושה. פעמים יש חפיפה או כפיפות, ופע- מים יש נושאים שאינם מטופלים על ידי אף אחד, בבחינת "קדרה של שותפים - שהיא לא חמה ולא קרה". הפיקוח השוטף, אשר כתוצאה ממנו אמורים להינתן פתרונות מתחייבים ומהירים לבעיות שנוצרו, אינו עונה על הצרכים.

עו"ד רם תורן

מנהל המחלקה המסחרית

תאגיד עירוני – תקציב עצמאי

התאגיד העירוני מסייע לרשות המקומית להשיג את יעדיה האסטרטגיים ומשמש כ"זרוע ארוכה" של הרשות. פעילותו הכלכלית של התאגיד העירוני מהווה רוב המקרים קט ליזטור לפיתוח כלכלת הרשות. תאגידים עירוניים מצליחים להותיר חותמם על הפעילות הכלכלית הכוללת בכך שהם עוסקים בתחומים שאין לרשות היכולת "מקצועית" לקדםם או שאינם בראש סדרי עדיפויותיה.

תאגידים עירוניים רבים שזיהו את הפוטנציאל העירוני מחד ואת "החוסר" בפיתוח מאידך ושפעלו למען פיתוח שכונות מגורים, אזורים תעסוקה ומיזמים אחרים, יצרו פעילות שהביאה לגידול דמוגרפי ברשות, להגדלת מקומות התעסוקה ול"המראה" של הרשות.

זכור, כי התפיסה שרווחה בעבר לפיה על תאגידים עירוניים, העורקים במתן שירותים "ציבוריים", להתנהל כש"טובת התושב" הינה לנגד עיניהם ולא יציבותו הכלכלית של התאגיד, אינה רלוונטית עוד. גם אם פעילות התאגיד העירוני, המתוכננת מראש, אינה עומדת בתקציב ונובעת מרצונה של הרשות המקומית לספק שירותים ייחודיים ויקרים, לדוגמה: חוגי מוסיקה או הפעלת בתי תלמידים, על התאגיד לאמוד מראש את הפער הצפוי בין הכנסותיו והוצאותיו ולדאוג למימון בלא להסתמך על הרשות המקומית כמקור מימון עיקרי.

לדוגמה: על תאגיד עירוני המפעיל חוף ימים עבור הרשות המקומית לחשוב כיצד להגדיל את מספר המבקרים ואת הכנסותיו, למשל: להכשיר גרשי חניה, לגבות תשלום לחניה, להשכיר דוכנים למפעילים, להשכיר שטחי פרסום לנותני חסויות, לארגן אירועים ולאפשר פעילות קהילתית שמטרתה לכסות עלויות וליצור מקורות כספיים לפיתוח ממנו ייהנו התושבים.

דוגמה נוספת הינה כשתאגיד עירוני מפתח תשתיות כבישים עירוניים במחירי ריאלי המוטל על הציבור, היזמים והעירייה. היבט זה מורכב לכך שתחום "אחזקת כבישים", המהווה נדבך כלכלי מהותי בתקציב הרשות המקומית, איננו מהווה עוד נטל עליה. הסכומים הנחסכים ברשות יופנו לתחומים אחרים כגון חינוך, איכות הסביבה וכדומה.

אחד העקרונות המנחים לפיו הוקמו התאגידים העירוניים היה, בין היתר, להקל על העומס הכספי המוטל על הרשות המקומית.

עוד נטען, כי כאשר רוב תקציב התאגיד העירוני מקורו ברשות המקומית, ספק אם מתן השירותים באמצעות התאגיד עדיף על נתינתם באמצעות מחלקות הרשות המקומית. דבר זה מטיל ספק בחיזותם של התאגידים העירוניים.

בעבר פורסם כי הרשויות המקומיות הקצו לתאגידים העירוניים כ-500 מיליון ₪ וסכומים דומים אף ניתנים בימינו אנו. תקציבי המימון האמורים ניתנים לתאגידים העירוניים בתקופה בה רוב הרשויות המקומיות מצויות במשבר פיננסי חסר תקדים, עד שאין ביכולתן לשלם משכורות לעובדים ואינן מסוגלות לעמוד בתוכניות הבראה שהוכנו עבורן.

לגישתי, על-מנת ליצור מארג כלכלי נכון ולתעל פעילותן של הרשויות בסביבה הכלכלית הקשה בה הן מצויות, יש לחייב את התאגידים העירוניים להגביר את המאמץ לגייס כספים ממקורות חיצוניים מהרשות המקומית. עוד ראוי לדרוש מהרשויות המקומיות להתנות את שיעור התמיכה או התקציב הניתנים לתאגידים העירוניים בגיוס כספים ממקורות אחרים, דבר שיביא לכך שהרשות המקומית תהווה רק מקור פיקוח ובקרה ולא גוף מימון כלכלי עיקרי.

עו"ד בנג'י לבנטל

מחלקת ליטיגציה

מנהלים ובעלי מניות יכולים לנשום לרווחה, האומנם!?

לאחרונה ניתן ע"י ביהמ"ש העליון פס"ד עקרוני (ע"א 313/08 נשאשיבי, בולוס ואח' נ' רינראוי ואח') אשר יש בו לכאורה כדי לצמצם מחובות ואחריות מנהלים ובעלי מניות בחברות, אך זאת לטעמי, רק לכאורה, משום שבעוד שפסה"ד שב על צמצום המ' קרים של הרמת מסך ההתאגדות (הנוגע לבעלי מניות) וצמצום אחריות אישית במישור החוזי (ובכך אין כל חידוש), קריאה זהירה של פסה"ד ופרשנות צופה פני עתיד, מרמזת שדווקא בעולם דיני הנזיקין מתחזקת האפשרות לחשיפה של מנהלים ובעלי מניות, לאחריות אישית נזיקית המחייבת להיזהר שבעתיים.

במסגרת פסה"ד נדון אם וכיצד ראוי לחייב באופן אישי מנהלים ובעלי מניות. התובעים התקשרו עם חברה בהסכם לרכישת דירת נופש בפרויקט נדל"ן. אולם החברה וחברת האם שלה קרסו והפרויקט נגדע באיבו. בנסיבות אלו נתבעו המנהלים ובעלי מניות באופן אישי, לשלם לתובעים את הפרש הכספים ששולמו בגין הדירות ולא נתקבלו חזרה, כאשר התברר כי הכספים לא הופקדו בחשבון הליווי לפרויקט ולא הובטחו בבטוחה כלשהי, בניגוד לחובה של החברה על פי חוק המכר (דירות) הבטחת השקעות של רוכשי דירות, התשל"ה-1974.

הדעה המעניינת בפסה"ד היא של כבוד השופט דנציגר, אמנם כמיעוט, אך חשוב הרציונל בהחלטתו ולפתח שלמעשה הותירו חברי ההרכב (ריבלין וארבל) ליישום דעתו בעתיד. לפי דנציגר, למנהלים ובעלי מניות לא צריכה להיות חסינות רק בשל היותם נושאי משרה, ובמקרה זה יש להטיל אחריות, באמצעות שימוש בסעיף 12 לפקודת הנזיקין המאפשר להרחיב את היקף החיובים באחריות נזיקית, אף מבלי שהוכח שהם אישית התרשלו או הפרו חובה חקוקה, וזאת מחמת אחריות אישית הנובעת מסיוע עקיף לחברה, לביצוע העוולה של הפרת החובה החקוקה, בשל המודעות לעוולה, בכך שידעו שהכספים מופקדים במקום אחר ושלא ניתנו בטוחות לכספים.

כבוד השופט ריבלין (דעת הרוב) חלק על דנציגר וביקש להימנע מלהטיל אחריות, משיקולי מדיניות משפטית קודמת, ובנסיבות בהן לא מצא קשר ישיר לעוולה ולא הוכח שחרגו ממתחם הסיכונים העסקיים הסביר. כך, נמנע מהטלת אחריות על בסיס היותם של המערערים נושאי משרה בלבד. עם זאת, ניתוח פרגמטי של דברי ריבלין מעלה, שלו היה מוכח כי המערערים היו בעלי ידיעה ממשית בדבר אי העמדת בטוחות או כוונה שלא להעמידן, אזי נראה כי אף לשיטתו ניתן היה להטיל אחריות נזיקית. כבוד השופט ארבל אמנם הסכימה לתוצאה, משום שלטעמה לא הוכח שהמנהלים היו מודעים, אולם הותיר רה את האפשרות להשתמש בעתיד בסעיף 12 לפקודת הנזיקין באופן ישיר ובלתי תלוי (אחריות נזיקית עקיפה) גם כאשר מדובר במנהלים.

ניתוח מעשי ופרשנות פסה"ד מלמדים, כי גם אם באופן תיאורטי ונדיר, אפשרי שאם תוכח מודעות ו/או אף מעורבות רחוקה של מנהלים או בעלים במעשה/מחדל של חברה, זו עלולה לחשוף אותם לאחריות נזיקית אישית, אשר כפניה לא בהכרח תעמוד להם "חסינות" ולפיכך, נכון יהיה לכוון התנהלות לאור האפשרות לחשיפה שכזו.

עו"ד ענבל ליבנה

מחלקת ליטיגציה

חפיפה בזמני שידור הפרסומות בערוצים 2 ו-10 - "הסדר כובל"?

התיאום יהיה בידי צד שלישי אשר כלל אינו מודע לתפקידו, כמו כלי תקשורת, אשר דרכו הצדדים שולחים מסרים זה לזה, בדיוק כמו שהערוצים הנדונים יכולים לעשות, פשוט לצפות זה בזה ובמועדי היציאה לפרסומות.

ניתן להוכיח קיומו של הסדר כובל על סמך ראיות נסיבתיות של פעולה מקבילה. בעניינו, היה ולא יוכח תיאום מפורש בין הערוצים, די בחפיפה מובהקת סטטיסטית בזמני הפרסומות כדי להוות ראיה להסדר.

התנהגותם של הערוצים יכולה להתברג לשתי קטגוריות של התנהגות בין מתחרים:

האחת, התנהגות עוקבת - פירמה אחת מתאימה באופן חד צדדי את התנהגותה לזו של יריבתה ומקדמת רק את האינטרס שלה. כך טענו מקימי ערוץ 10 עת ביקש להתבסס כחלופה טובה לחדשות הערוץ הוותיק (ערוץ 2). לטענך תם תזמון המעבר לפרסומות של ערוץ 2 אינו מקרי, ותואם את מור עדי הפרסומות של ערוץ 10, שכן בכך מונע ערוץ 2 מקהל צופיו מלהיחשף לחלופה החדשותית המשדרת גם היא פרסומות כעת. התנהגות זו אינה מהווה "הסדר" כנדרש בחוק.

השנייה, בתחילה ערוץ 2 הוא זה שביקש למנוע מהצופים לעבור למתחריו, אולם כיום, עת שיעור הצפייה בערוץ 10 התייצב, הימך נעות ערוץ 10 מלשנות את מועד הפרסומות מאלו של ערוץ 2 מהווה הבנה/הסכמה בדרך של התנהגות, אשר אפשר ועולה לכדי תיאום, שכן כך כל ערוץ שומר על קהל צופיו כשבו, ונהנה משימור הסטאטוס-קו בחלוקת שוק הצופים.

תיאום זה פוגע בתמריץ כל ערוץ לשפר את איכות תוכניותיו כדי לשמר ו/או להגדיל את קהל צופיו, ומכרסם בתכליתה של התחרות. עם זאת, ככל שאין מדובר בהתנהגות חד צדדית, נראה כי מדובר ב"התאמה אוליגופוליסטית" - קרטל סמוי. בהתאמה כזו - פירמה מקבלת את החלטתה באופן עצמאי, תוך לקיחה בחשבון את תגובתה הצפויה של המתחרה. בשוק הטלוויזיה, שבו ניתן לראות בנקל את זמני המעבר לפרסומות, כל ערוץ פועל באופן עצמאי, אינו מתייעץ עם האחר, אך החלטתו תלויה בהתנהגותו הצפויה של המתחרה. **התאמה אוליגופוליסטית מצויה בטווח שבין התנהגות תחרותית לבין תיאום, ולפי שעה אינה אסורה. הסכנה הטמונה בה מצויה באפשרות ליצור כוח לפירמות הפועלות בשוק אוליגופוליסטי בלא הסדר מפורש.**

מקוצר היריעה, דיון זה אינו מביא בחשבון יתרונות שבחפיפה בזמנים, כגון אי פגיעה בגובה הכנסות הערוצים, המאפשר שמירה על איכות תוכן השידורים ותועלת מצפייה בפרסומות, אשר דווקא מצדדים בהכשרת ההסדר ככל שהנו הסדר כובל.

ברצוני לנצל מעמד זה ולשלוח את ברכת כולנו לפרופסור דיויד גילה אשר לאחרונה התמנה לתפקיד הממונה על ההגבלים העסקיים. פרופסור גילה היה המרצה שלי בתואר השני באוניברסיטת תל אביב בתוכנית מנהלים בינלאומית במשפט מסחרי בשיתוף עם אוניברסיטת טת ברקלי, קליפורניה ומאמר זה הנו חלק מעבודת הסמינר שהגשתי בקורס שהנחה פרופסור גילה.

מי מאתנו לא מצא את עצמו מידי ערב צופה במהדורת החדשות המרכזית, ובעת מעבר השידור להפסקת פרסומות מבקש ל"זפזף" למהדורת החדשות של הערוץ המתחרה, ומגלה כי גם ערוץ זה עבר למקבץ פרסומות?

חפיפה במועדי שידור הפרסומות מצמצמת את מגוון התוכניות ברגע מסוים ומונעת מגוון בשוק אוליגופוליסטי (שוק השלט ע"י

מספר קטן של מוכרים) - בעיה אותה ניסו לפתור באמצעות הקמת ערוץ 2 בשנות ה-90 וערוץ 10, בתחילת שנת 2000. החיפיה בזמני שידור הפרסומות קיימת בתוכניות הבוקר ומהדורת החדשות היומית בשעה 20:00. בשאר שעות היום לא קיימת חפיפה. ברי, כי החפיפה בשידור פרסומות היא במועד שבו מהווים הערוצים תחליפים מושלמים זה לזה, כלומר משדרים תוכניות דומות.

הערוצים מכחישים קיומה של התנהגות מחקה ביניהם, ובוודאי הסדר כובל מפורש. לטענתם - מדובר בכבילה, שהנה תוצאה של יישום כללי הרשות

השנייה לטלוויזיה ורדיו (שיבוץ תשדירי פרסומות בשידורי הטל-ויזיה), התשנ"ב-1992 הקובעים באיזה שלב של תוכנית מותר לשדר פרסומות, משך הפרסומות וכו', וכל אלה יוצרים מצב של חפיפה מקרית, בעיקר שעה משך מהדורת חדשות דומה ויש זמן ממוצע לאיטם חדשות.

לי נראה, כי מדובר בחפיפה רבה מידי, החורגת מיישום הכללים, ואינה תוצר של אקראיות, בעיקר בכל הנוגע לחפיפה במהלך תוכניות הבוקר, הנמשכות כשעתיים, ומשך כל איטם שונה ממשנה. האם מדובר ב"הסדר כובל" הפוגע בתחרות?

ראשית, יש לבחון קיומו של "הסדר". סעיף 2 לחוק ההגבלים העסקיים אינו כולל הגדרה ממצה למונח "הסדר", ומלשון החוק ברור כי המחוקק העניק פרשנות מרחיבה ככל שניתן למונח "הסדר", כדי ללכוד ברשת את כל הדרכים האפשריות שבהן ניתן ליצור הסדרים כובלים אשר הולכות ונעשות מתוחכמות יותר מיום ליום.

בענייננו, ככל שקיים הסדר, מדובר בהסדר כובל חמקמק ומתוחכם המצוי בגבול ההגדרה.

אין חשיבות לדרך שבה מגיעים להסדר, ודי בקיום הבנה מינימאלית משותפת וצפייה. בנוסף, אין צורך כי הצדדים יפגשו, ואפשר כי

עו"ד מיכל דמסקי

מחלקה מסחרית

המאמר פורסם
ב- TheMarker
ביום 22.3.11

ממשלת בריטניה מבטלת את גיל הפרישה הקבוע בחוק DRA-Default Retirement Age

על-פי הדין הנוהג כיום בבריטניה, מעסיק יכול לכפות על עובד, שהגיע לגיל 65 (להלן: "גיל הפרישה"), לפרוש מעבודתו. בכדי לעשות כן, על המעסיק, למסור לעובד הודעה בכתב לפחות שישה חודשים מראש לפני גיל הפרישה.

ארגון הצדקה Age UK, הוביל, במשך ארבע שנים, את המאבק לביטול גיל הפרישה הקבוע בחוק, ואת האפליה על רקע גיל במקומות העבודה.

בחודש יולי 2010 פרסמה ממשלת בריטניה הצעה, שגיבשה תוכנית הדרגתית לביטול גיל הפרישה שתיכנס לתוקף באפריל 2011 ותעוגן בחוק עד ה-1 באוקטובר 2011. בהתאם לכך, החל מאפריל 2011, מעסיק לא יוכל לפטר עובד שהגיע לגיל הפרישה אך ורק בשל גילו, אלא יהיה עליו להצביע על סיבה לגיטימית אחרת לפיטורין, תוך נקיטת הליך פיטורין הוגן בהתאם לחוק. עם זאת, נקבע כי הודעה מוקדמת שניתנה לעובד על הפסקת עבודתו לפני ה-6 באפריל 2011 - תישאר בתוקף.

רפורמה זו הינה אחד מן הצעדים בהם נוקטת ממשלת בריטניה על-מנת לעודד אנשים לעבוד לטווח ארוך יותר תוך כדי העלאת גיל הפנסיה וביטול האפליה על רקע גיל במקומות העבודה. לפי עמדת ממשלת בריטניה, רפורמה זו חיונית שכן, ראשית, יש לתת לעובד את חופש הבחירה לקבוע בעצמו מתי לפרוש מעבודתו. שנית, הטעמים לרפורמה זו הינם רבים ומגוונים. כך לדוגמה, תוחלת החיים כיום ארוכה יותר, אנשים אקטיביים ובריאים יותר ויש לאפשר לכה העבודה שרוצה ומסוגל להמשיך לעבוד גם לאחר גיל הפרישה.

בנוסף, ביטול גיל הפרישה מהווה יתרון כלכלי הן לאדם כאינדיבידואל והן למדינה. כח העבודה מעל גיל 65 יוכל לעבוד לאורך זמן ולחסוך יותר כסף ובמקביל ימשיך לשלם מיסים ולא יהווה נטל על הכלכלה.

מעבר לשיקולים הכלכליים, עבור רבים מהאוכלוסייה, העבודה מהווה סמל הזדהות, מעניקה תחושת שייכות, כבוד וסיפוק.

לאור האמור, נראה כי ביטול גיל הפרישה הקבוע בחוק יתרום לרווחת הפרט, הן במישור הכלכלי והן במישור הפסיכולוגי - חברתי. גם בישראל אומץ מודל הפרישה הכפויה. המצב המשפטי, המוסדר בחוק גיל פרישה, התשס"ד - 2004, קובע כי גיל פרישת חובה לגברים ולנשים הוא 67, אולם לנשים עומדת הזכות לפרוש לפנסיה לפני כן - בגיל 62. קרי: גיל 67 נקבע כרף עליון, שכאשר עובדים, נשים וגברים, מגיעים אליו, ניתן לחייבם לצאת לגמלאות.

לדעתי, יש לשנות את מודל הפרישה הכפויה ולהעדיף מבחן תפקודי אינדיבידואלי על פני מבחן טכני של גיל, המחייב עובד לפרוש בשל גילו ותו לא.

כאמור לעיל, השינוי באורכה של תוחלת החיים בעשורים האחרונים הביא למצב בו בכל שנה פורש ממעגל העבודה ציבור עובדים שלמעשה מסוגל להמשיך לעבוד בצורה יעילה ותורמת. כיום, אנשים בני 65 ממשיכים להיות פעילים ומעורים בחברה ורובם מתפקדים באופן עצמאי.

עו"ד עדי ניב

מחלקת ליטיגציה

הקץ לניהול תיקים פלילים בתקשורת

דודו טופז ז"ל נמנה על לקוחותנו בפעילותו העיסוקית.

לפני למעלה משנה היינו עדים למסע תקשורתי, חסר תקדים, אשר סקר ביתר שאת את מעצרו המפתיע של דודו טופז ז"ל. בעקבות פרשיית התקיפות התכופות של אנשי התקשורת הבכירים. למעלה מחמישה עמודי עיתון מלאים סקרו את דבר מעצרו של טופז והחשדות העומדים כנגדו. מדורי האינטרנט פרטו את השלשלות החקירה והאופן בו נתעורר החשד כנגד טופז בעקבות האזנות סתר שבוצעו בתיק. ערוצי הטלוויזיה לא פסקו מלסקר את הליך הארכת המעצר ואת העובדה שטופז בחר לנהל ההליך בוידאו קונפרנס.

הדבר קיבל משנה תוקף בכך שפרטי חקירה הודלפו לתקשורת אשר יש בהם כדי להשפיע על מתווה התנהלות ההליכים בבית המשפט, על רשויות התביעה ואף על השופט עצמו.

הסיקור הנרחב חושף היבטים אשר ללא כל עוררין פוגעים בזכות החשוד להתגונן עוד בהליך מעצר הימים.

התקשורת הפכה למעשה לכס השפיטה וחריצת דינם של חשודים.

עניין טופז איננו המקרה הראשון שהיינו עדים לו בו מוצא עצמו אדם מפורסם נשפט על ידי התקשורת באופן שמוכרע כבר דינו בטרם התנהל הליך פלילי הוגן כנגדו, אם בכלל.

פרשת קצב, שהדיה עדיין מלווים אותנו מידי יום, נחשפה ונוהלה רובה ככולה על ידי התקשורת. החשיפה היתה כה רחבה עד אשר החלטות פנים מערכתיות של הפרקליטות היו חשופות לכל מאן דהו ואף קיבלו פרשנות על ידי הסוקרים השונים.

נימוק התקשורת לפרסום הינו כי אין בפרסום כדי להשפיע על התנהלות החקירות ו/או התנהלות ההליכים בבית המשפט.

הבעיה במקרים כגון דא הינה שבשלב מאוחר יותר, אם וכאשר התיק יגיע לכותלי בית המשפט ובין ראיות התביעה תהייה גם הודאתו של הנאשם המלווה בפרטים מוכמנים (פרטים שרק מי שהיה בזירה שבה בוצעה העבירה יכול לדעת עליהם), תקום לסנגור הטענה כי פרטים אלה "אומצו" ע"י הנאשם דרך התקשורת ואין בהם כדי להעיד על אמיתות הודאתו.

הסנגור במקרה כזה יבקש לנהל משפט זוטא אשר מחד יהא בו כדי להפחית ממשקל ראיות התביעה ומאידך להאריך את המשפט. אין חולק, כי אינטרס הציבור לדעת הינו ערך חשוב ומוגן והפרתו סוּם נותן מענה לאינטרס זה. אך הפרסום צריך להיות מידתי ולאזן בין זכות הציבור לדעת אל מול זכותו של החשוד שמשפטו לא יתנהל בתקשורת אלא בביהמ"ש.

שכן, עלינו לזכור, כי על אף היות השופט היושב בדן מקצועי ומיומן, וכמוהו גם הגורמים האמונים על החקירה ובהמשך גורמי התביעה, הנ"ל הינם בשר ודם וחשופים באותה המידה לאמצעי התקשורת ואינם יכולים לבדל עצמם מהכלל.

לקט מפעילותינו המשפטית

קיבוץ מעוז חיים אשר פעל לשיבוש ההתנהלות התקינה במסוף הגר בול נהר הירדן על ידי חפירות וחסימות צירי גישה למסוף המטענים.

עו"ד בנג'י לבנטל הצליח לדחות ערעורים שהוגשו כנגד חברת מולטיטיוול ההולנדית העוסקת בבניית מחיצות אקוסטיות לאולמות, על פסק דין שנפסק לזכותה בו נקבע, כי אין להטיל אחריות עליה בגין תביעות שהתקבלו כנגד קבלנים בישראל שעשו שימוש במחיצותיה. **בפסק הדין בתביעה כנגדה כמו גם בפסק הדין בערעור הצליח עו"ד לבנטל לעמוד על זכותו של יצרן, במיוחד יצרן מחו"ל, לא להיות חשוף לנזקים שנגרמים על ידי קבלנים בישראל באמצעות שימוש במוצרי היצרן.**

עוה"ד דפנה פישר ורפאל יולזרי הגישו עתירה לבג"צ בשם עמור תת אחיעוז - ארגון ארצי של חברות כוח אדם לתיאור עבודת עובדים זרים בסיעוד נגד המדינה במסגרתה התבקש בג"צ להורות על ביטולו של נוהל עובדים זרים שהוצע על ידי משרד הפנים ועל ביטולו של תקנות הערובה. בדיון שהתקיים ביום 6.11.11 הוציא בג"צ צו על תנאי המורה למדינה לנמק מדוע חלקים מהנוהל האמור לא יבוטלו.

בחודש פברואר 2011 הגישו עוה"ד דפנה פישר ורפאל יולזרי עתי"רה לבג"צ נגד שר הפנים, שר האוצר והמועצה המקומית באר יעקב בשם המרכז הרפואי אסף הרופא, מרכז רפואי גריאטרי שמואל הרור פא ומרכז רפואי בריאות הנפש באר יעקב, במסגרתה התבקש בג"צ ליתן צו החלטי המחייב את שר הפנים, לאחר התייעצות בשר האוצר, לבטל את הכרזת באר-יעקב כ"עיר עולים" ובכך לאפשר לעותרות להנות משיעורי ארנונה מופחתים באופן משמעותי.

השקת בורות בינלאומית - עוה"ד דפנה פישר וענבל ליבנה הגישו תביעה בשם חברה סקוטית לבית הדין הבינ"ל לבוררות בלשכת המסחר הבינ"ל ICC כנגד ממשלה אפריקנית בגין הפרה וביטול שלא כדין של הסכם זיכיון בלעדי להפקת גז על בסיס פטנט של החברה הסקוטית ממנו יוצר חשמל אשר יסופק לכל המדינה.

משרדנו החל בבדיקת אפשרות תביעה של גורמים שניזור קו מהשקעת כספים ע"י מוסדות פיננסים בקרנות שנפלו קורבן להונאותיו של ברנרד מיידוף. משרדנו חבר לעו"ד אמריקאים המ"תמחים בתביעות בענייני ברנרד מיידוף כדי לבסס תביעות פייצויים בגין הנזקים שנגרמו למשקיעים עקב התנהלותם של אותם מוסדות פיננסים במסגרת השקעות שביצעו תוך שורה של מח"דלים, בין היתר מבלי לערוך את הבדיקות הנדרשות כגון בדיקת נאותות.

ביהמ"ש המחוזי בירושלים, קבע כי המכרז שהוציא משרד התחבורה בעניין קורסי נהיגה מונעת, בו הוכרזה רשת עמל 1 בע"מ (חל"צ) כזוכה וכמי שתפעיל את קורסי הנהיגה המונעת במס"פר אזורים בארץ, התנהל ללא רבב. עו"ד בנג'י לבנטל ייצג את רשת עמל והצליח לדחות את העתירה תוך פסיקת הוצאות בסך 50,000 ₪ לזכותה של עמל תוך שהפריך מן היסוד את טענותיהם של מתמודדים אחרים (מכללת אפיק, המועצה הלאומית למני"עת תאונות ומכללת סכנין) שעתרו כולם בעתירות כנגד הזכייה במכרז של עמל ובמסגרת עתירתם טענו כי רשת עמל הפולתה לטובה וזכתה שלא כדין בניקוד עודף, כך למשל בשל העובדה שהציעה יוצאי צבא לניהול הפרויקט מטעמה לעומת המתחרים האחרים שהציעו למשל מנהלים מהמגזר הערבי. אנו שמחים לבשר כי רשת עמל החלה להשיק בימים אלו את מערך קורסי הנהיגה המונעת, בצפון ובדרום.

במסגרת הליך בורות בו ייצג עו"ד רפאל יולזרי את א.ג. משר כנות ישראל בנייה ויזום בע"מ בסכום עם אשדר חברה לבנייה בע"מ, הגיעו הצדדים להסדר לפיו שולם למשכנות ישראל סך של 5 מיליון ₪ בתוספת מע"מ בגין מכירת מלוא מניותיה לאשדר. ההסכם קיבל תוקף של פסק בורר על ידי השופט בדימוס יהונתן עדיאל.

כמייצגים את רשות שדות התעופה הצליחו עוה"ד נעמה זר כבוד ובנג'י לבנטל למחוק עתירה מנהלית שהגיש קיבוץ מעוז חיים בבית המשפט המחוזי נצרת כנגד רשות שדות התעופה והוועדה המקומית לתכנון ובניה של עמק המעינות. במסגרת העתירה ניסה קיבוץ מעוז חיים למנוע מרש"ת את היכולת להש"תמש בייפוי כוח בלתי חוזר שניתן במסגרת הסכם השכירות שבין הצדדים לצורך הגשת בקשה להיתר בניה, כאשר בד בבד טען כי הסכם השכירות תקף וטען לחובות דמי שכירות מכוחו. חשיבותה של דחיית העתירה הנה בכך שנקבע למעשה שלא ניתן לבטל ייפוי כוח חוזר במסגרת עתירה מנהלית על בסיס טענות סתמיות, וככל שרוצים לפעול לשם ביטול ייפוי כוח בלתי חוזר יש להגיש תביעה התוקפת מן השורש את ייפוי הכוח.

עוד במסגרת ייצוג המשרד את רשות שדות התעופה הצליחו עוה"ד נעמה זר כבוד ובנג'י לבנטל להוציא צווי מניעה זמניים כנגד

הרצאות, כנסים ומאמרים

ביום 23.3.11 קיים עו"ד גדעון פישר הרצאה במרכז לשלטון מקומי במסגרת קורס מנכ"לים בחברות עירוניות. הרצאתו עסקה בשלבים בדרך להקמת תאגיד עירוני, מהם יתרונותיו וחסרונותיו של תאגיד עירוני, ואילו שיקולים מניעים את הרשות המקומית בבואה לייסד חברה עירונית.

בדומה לשנים עברו, גם השנה תרם עו"ד בנג'י לבנטל את חלקו בסקירה הבינלאומית של היחידה הבינלאומית לכלכלה של הבנק העולמי IFC - International Finance Corporation World Bank Group - בעניין המצב המשפטי בישראל וזאת במסגרת כתב העת המקצועי של הבנק - Doing Business Measuring Business Regulations וזכה להוקרה רבה על פעילות זו.

עו"ד ארז יצחקי, ראש מחלקת ליטיגציה, קיים ביום 6.11.11 בלשכת עורכי הדין, מחוז דרום, יום עיון בנושא "דיני שטרות".